

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2020-08-12
Besvaras senast
2020-09-03

Till statsrådet Anna Hallberg (S)

2019/20:445 Nordiskt samarbete under coronapandemin

Norden är på många sätt vår naturliga utgångspunkt, inte bara rent geografiskt utan även politiskt, ekonomiskt och värderingsmässigt. I grunden kan kretsen enkelt breddas till att också inbegripa de baltiska länderna och i övrigt de nordeuropeiska demokratierna mellan Östersjön och Nordatlanten. I utrikespolitiska sammanhang är det ganska vanligt att därför hänvisa till NB8-formatet.

Att de nordiska länderna hanterat den pågående pandemin olika väcker viktiga frågor om vår förmåga att möta utmaningar tillsammans. Efter pandemin kommer det att finnas anledning att utvärdera hur samarbetet fungerar, hur relationerna mellan våra länder påverkats och hur vi gemensamt ska möta de ekonomiska och sociala konsekvenserna av covid-19.

För utomstående betraktare kan dysfunktionalitet i regeltillämpning och åtgärder noteras, även om det också finns goda exempel på samarbete eller där bilaterala överläggningar på regerings- eller myndighetsnivå lett till lättnader och lösningar.

Från Föreningen Norden har man framfört tanken på en gemensam nordisk coronakommission för att granska vad som skett och vilka slutsatser och lärdomar som kan dras. Långt om länge gav också den svenska regeringen med sig för kravet från Moderaterna om en sådan granskning i Sverige och att dess resultat presenteras före valet 2022. En möjlighet är att en gemensam nordisk utredning kan dra nytta av det arbete som sker exempelvis inom ramen för den svenska kommissionen.

De stängda gränserna i Norden har varit en påtaglig konsekvens av pandemin. Det är en utmaning då vårt välstånd är helt beroende av förmågan att handla med omvärlden. Därför är det viktigt att återöppnandet sker på ett koordinerat sätt, till skillnad från när gränserna stängdes. Den passfrihet som vi haft sedan 1950-talet är också unik och måste värnas.

Dessvärre har så inte skett. Danmark och Norge har öppnat för delregionala lösningar – till glädje för några men sorg för andra som inte hamnat på en ”grön lista”. I Värmland blev många i gränsbygderna glada då Norge gjorde lättnader samtidigt som restriktioner kvarstod mot Bohuslän. Och gränsen till Finland är fortsatt stängd för många svenska medborgare.

I EU-samarbetet har ofta de nordisk-baltiska länderna samsyn i viktiga frågor, såsom värnandet av den inre marknaden och frihandeln. En konsekvens av pandemin har blivit att många länder drar öronen åt sig när det gäller att säkra leveranser av viktiga varor. Det finns krav på ökad produktion i Europa. Det är viktigt med ett säkerhets- och sårbarhetstänkande. Men runt hörnet lurar också protektionism. I krisens spår måste vi tillsammans värna konkurrenskraft och framtidsanda i Europa. Att de nordiska ekonomierna är innovativa kan stärka förmågan att möta omställningen i pandemins spår.

Norden ska också vara en inspirationskälla globalt. Det blir än viktigare för Sverige att finna likasinnade länder med vilka vi kan agera gemensamt. De nordiska ländernas förmåga att vara med och främja normer och standarder globalt utifrån våra värderingar och intressen är av stor vikt. Det gäller inte minst kring hälsofrågor och arbetet i WHO. Betydelsen av tillit och transparens är i sammanhanget viktiga värden.

I ljuset av pandemin har även flera säkerhetspolitiska utmaningar aktualiserats. Det handlar om desinformation och påverkanskampanjer vilket ökat i Europa. Även här är vår förmåga att möta utmaningar gemensamt av stor vikt.

Genom att värna samarbetet med våra grannländer stärker vi vår förmåga att ta oss igenom de utmaningar som nu drabbar våra samhällen. Men då kan man inte bortse från att det i medborgares öron finns en diskrepans mellan alla vackra ord som samarbete och nordiska festtal och de senaste månadernas verklighet med stängda gränser, stoppad gränshandel och skillnader i regeltillämpning.

Med anledning av ovanstående önskar jag fråga statsrådet Anna Hallberg:

Vilka slutsatser drar statsrådet i dagsläget av hur olika de nordiska länderna hanterat pandemin?

Vilka risker ser statsrådet med att Norden, i allmänhetens ögon, hanterat frågan om att stänga och öppna gränser på vad som kan ses som ett dysfunktionellt och icke harmoniserat sätt, och hur avser statsrådet möta dessa risker?

På vilket sätt avser statsrådet att agera för att stärka nordiskt samarbete?

.....

Hans Wallmark (M)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren